

Sygn. akt VII U 114/13

WYROK W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 28 sierpnia 2013 r.

Sąd Okręgowy Warszawa - Praga w Warszawie VII Wydział Pracy
i Ubezpieczeń Społecznych

w składzie:

Przewodniczący: SSO Małgorzata Jarząbek

Protokolant: sekretarz sądowy Monika Bąk

po rozpoznaniu w dniu 14 sierpnia 2013 r. w Warszawie

sprawy T. R.

przeciwko Zakładowi Ubezpieczeń Społecznych II Oddział w W.

o zbieg prawa do świadczeń

na skutek odwołania T. R.

od decyzji Zakładu Ubezpieczeń Społecznych II Oddział w W.

z dnia 13 listopada 2012 r. znak: (...)

-oddala odwołanie.

Sygn. akt VII U 114/13

UZASADNIENIE

T. R. w dniu 20 grudnia 2011r. złożyła, za pośrednictwem Zakładu Ubezpieczeń Społecznych II Oddział w W., do Sądu Okręgowego Warszawa - Praga w Warszawie VII Wydział Pracy i Ubezpieczeń Społecznych odwołanie od decyzji wyżej wymienionego organu z dnia 13 listopada 2012r. znak: (...) - w części dotyczącej zawieszenia wypłaty świadczenia z powodu zbiegu praw do świadczeń, to jest w pkt 1 i 2. Odwołująca wniosła o uchylenie pkt 1, 2 zaskarżonej decyzji z uwagi na brak podstawy prawnej do zawieszenia wypłaty przyznanego wyrokiem sądu świadczenia. Wskazała, że na mocy wyroku Sądu Okręgowego Warszawa-Praga w Warszawie z dnia 3 września 2012r. w sprawie o sygnaturze akt: VII U 480/11 otrzymała prawo do renty rodzinnej po synu, Z. G., z tytułu jego śmiertelnego wypadku przy pracy (wyrok jest prawomocny), a decyzją nr (...) z 13 listopada 2012r. organ rentowy przyznał jej objęte wyrokiem świadczenie, zarazem zawiesił jego wypłatę powołując się na zbieg prawa do więcej niż jednego świadczenia. Odwołująca podniosła, iż w/w decyzja nie zawierała uzasadnienia - podstawy prawnej zawieszenia wypłaty świadczenia. W pkt I.l. organ rentowy wskazał jedynie akt prawny, na podstawie którego przyznał świadczenie, to jest ustawę z dnia 30 października 2002r. o ubezpieczeniu społecznym z tytułu wypadków przy pracy i chorób zawodowych. Tymczasem, żadna z norm prawnych zawartych w rozdziale 3 tej ustawy, to jest ani art. 24, ani art. 25, ani art. 26 wymienionej ustawy, które regulują całościowo zbieg prawa do świadczeń, nie obejmują sytuacji, w jakiej się ona znalazła, to jest prawa do (pobierania przez nią) emerytury (własnej) oraz prawa do renty rodzinnej z tytułu śmiertelnego wypadku przy pracy, któremu uległ jej syn. Zdaniem ubezpieczonej także przepisy zawarte w rozdziale 3 (art. 95- art. 99) ustawy z dnia 17 grudnia 1998r. o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych, nie obejmują jej sytuacji. Przepisy regulujące zbieg świadczeń i nakazujące konieczność wyboru jednego ze świadczeń, stanowią ograniczenie uprawnień

ubezpieczonych (uprawnionych), dlatego nie mogą być w żadnej mierze interpretowane rozszerzająco. Jak podniosła odwołująca w uzasadnieniu, iż nie można w/w sprawie korzystać z analogii, a wydaje jej się, że organ rentowy dopuścił się właśnie takiej interpretacji. T. R. wskazała, iż Sąd na podstawie zebranego materiału dowodowego uznał, że jej sytuacja materialna po śmierci syna uległa pogorszeniu i dlatego przyznał jej prawo do renty rodzinnej - po to właśnie, aby renta była dla skarżącej dodatkowym - poza emeryturą - wsparciem finansowym. Zawieszanie przez organ rentowy wypłaty przyznanej w takich warunkach renty, niweczy prawomocny wyrok Sądu i jest z nim wyraźnie i jednoznacznie sprzeczne, narusza powagę rzeczy osądzonej i nakaz respektowania prawomocnego rozstrzygnięcia, zawarty w art. 365 § k.p.c. który obliuguje również organ rentowy (k. 2-3 a.s.).

Zakład Ubezpieczeń Społecznych II Oddział w W. w dniu 18 stycznia 2011r. w odpowiedzi na odwołanie wniósł o jego oddalenie na podstawie art. 477¹⁴ § 1 k.p.c., powołując się w uzasadnieniu na przepisy art. 24 - 26 i art. 58 ustawy z dnia 30 października 2002r. o ubezpieczeniu społecznym z tytułu wypadków przy pracy i chorób zawodowych (tekst jedn. Dz. U. z 2009r. nr 167, poz. 1322 ze zm.) w zw. z 95 ust. 1 ustawy z dnia 17 grudnia 1998 r. o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych (tekst jedn. Dz. U. z 2009r. nr 153, poz. 1227 ze zm.), z których wynika, że w razie zbiegu u jednej osoby prawa do kilku świadczeń przewidzianych w ustawie wypłaca się jedno z tych świadczeń - wyższe lub wybrane przez zainteresowanego. Wobec powyższego organ rentowego uważa, że zaskarżona decyzja wydana została prawidłowo, a odwołanie jest zaś bezzasadne i jako takie winno zostać oddalone (k. 6-7 a.s.).

Sąd Okręgowy ustalił następujący stan faktyczny:

T. R. (urodzona (...)) pobierała od dnia 1 kwietnia 2000r. emeryturę przyznaną jej decyzją organu rentowego z dnia 5 czerwca 2000r. (akta rentowe).

Syn wnioskodawczyni Z. G. zmarł 17 listopada 2008r. Odwołująca się złożyła wniosek o przyznanie renty rodzinnej po nim (akta rentowe).

Organ rentowy na podstawie ustawy o ubezpieczeniu społecznym z tytułu wypadków przy pracy i chorób zawodowych wydał w dniu 22 października 2010r. decyzję, znak (...), którą odmówił prawa do jednorazowego odszkodowania z tytułu śmiertelnego wypadku przy pracy, któremu uległ syn odwołującej się Z. G. w dniu 17 listopada 2008r. (akta rentowe).

W dniu 25 listopada 2012r. odwołująca wniosła odwołanie od decyzji organu rentownego z dnia 22 października 2010r. żądając zasądzenia od organu rentowego jednorazowego odszkodowania z tytułu śmiertelnego wypadku przy pracy, któremu uległ syn odwołującej się Z. G. w dniu 17 listopada 2008r. oraz ustalenia i zasądzenia od organu rentowego renty rodzinnej wypadkowej dla jedynego członka rodziny, poczynając od grudnia 2008r. z tytułu śmiertelnego wypadku przy pracy (akta rentowe).

Prawomocnym wyrokiem Sądu Rejonowego dla Warszawy Pragi - Północ w Warszawie VI Wydział Pracy i Ubezpieczeń Społecznych z dnia 1 września 2011r. zmieniono zaskarżoną decyzję w ten sposób, iż przyznano odwołującej T. R. prawo do jednorazowego odszkodowania z tytułu śmiertelnego wypadku przy pracy Z. G. w dniu 17 listopada 2008r. wraz z ustawowymi odsetkami od dnia 1 września 2011r. do dnia zapłaty (akta rentowe).

Postanowieniem z dnia 30 marca 2011r. Sądu Rejonowego dla Warszawy Pragi - Północ w Warszawie VI Wydział Pracy i Ubezpieczeń Społecznych przekazano sprawę z wniosku T. R. przeciwko Zakładowi Ubezpieczeń Społecznych II Oddział w W. w części dotyczącej roszczenia o ustalenie i wypłatę renty rodzinnej wypadkowej, do rozpoznania przez Zakład Ubezpieczeń Społecznych II Oddział w W.. Organ rentowy po rozpoznaniu sprawy, wydał decyzję odmowną w dniu 30 marca 2011r., ponieważ płatnik składek nie uznał zdarzenia z dnia 17 listopada 2008r. za wypadek przy pracy. Ponadto zdaniem organu rentowego odwołująca nie przedłożyła dowodów umożliwiających stwierdzenie, że syn bezpośrednio przed śmiercią przyczynił się do jej utrzymania (akta rentowe).

Sąd Okręgowy dla Warszawy Pragi - Północ w Warszawie VII Wydział Pracy i Ubezpieczeń Społecznych wyrokiem z dnia 3 września 2012r. po rozpoznaniu sprawy z odwołania T. R. przeciwko Zakładowi Ubezpieczeń Społecznych II

Oddział w W. z udziałem zainteresowanego (...) Sp.z o.o. z siedzibą we W. o rentę rodzinną zmienił zaskarżoną decyzję Zakładu Ubezpieczeń Społecznych II Oddział w W. z dnia 22 października 2010r. nr (...) w ten sposób, że przyznał T. R. prawo do renty rodzinnej poczynając od 1 marca 2010r. z tytułu śmiertelnego wypadku przy pracy syna Z. G. oraz ustalił, że organ rentowy nie ponosi odpowiedzialności za opóźnienie w wypłacie świadczenia.

Decyzją z dnia 13 listopada 2012r. znak: (...) organ rentowy przyznał T. R. od dnia 1 marca 2010r. rentę rodzinną po zmarłym wskutek wypadku przy pracy tj. od daty określonej w wyroku Sądu, zarazem zawiesił jego wypłatę z powodu zbiegu prawa do więcej niż jednego świadczenia (akta rentowe).

Od powyższej decyzji T. R. odwołała się do Sądu inicjując niniejsze postępowanie. (k. 2-3 a.s.).

Powyższy stan faktyczny był między stronami bezsporny. Fakty niezbędne do rozpoznania niniejszej sprawy Sąd Okręgowy ustalił w oparciu o dokumenty znajdujące się w aktach sprawy, a także w aktach emerytalnych. Prawdziwości tych dokumentów nie kwestionowała żadna ze stron.

Sąd Okręgowy Warszawa-Praga w Warszawie zważył, co następuje:

Odwołanie T. R. od od decyzji organu rentowego z dnia 13 listopada 2012r. znak: (...), dotyczącej zawieszenia wypłaty świadczenia z powodu zbiegu praw do świadczeń, podlega oddaleniu jako niezasadne.

Zgodnie z art. 24 ustawy o ubezpieczeniu społecznym z tytułu wypadków przy pracy i chorób zawodowych, w razie zbiegu uprawnień do świadczeń pieniężnych z ubezpieczenia chorobowego z uprawnieniami do świadczeń, o których mowa w art. 6 ust. 1 pkt 1-3, z ubezpieczenia wypadkowego, ubezpieczonemu przysługuje świadczenie z ubezpieczenia wypadkowego.

Natomiast z przepis art. 25 ustawy o ubezpieczeniu społecznym z tytułu wypadków przy pracy i chorób zawodowych brzmi zaś następująco:

ust. 1. W razie zbiegu u jednej osoby prawa do kilku rent przewidzianych w ustawie wypłaca się rentę wyższą lub wybraną przez tę osobę.

ust. 2. Przepisy ust. 1 stosuje się odpowiednio w razie zbiegu u jednej osoby prawa do renty określonej w ustawie z prawem do renty określonym w przepisach wymienionych w art. 61.

ust. 3. Osobie uprawnionej do renty na podstawie ustawy albo na podstawie przepisów wymienionych w art. 61, która jest równocześnie uprawniona do świadczeń o charakterze rentowym na podstawie odrębnych przepisów albo do uposażenia w stanie spoczynku przyznanego z powodu choroby lub utraty sił albo uposażenia rodzinnego, wypłaca się jedno świadczenie - wyższe lub przez nią wybrane.

ust. 4. Osobie uprawnionej do renty rodzinnej na podstawie ustawy albo na podstawie przepisów wymienionych w art. 61, która jest równocześnie uprawniona do uposażenia w stanie spoczynku przyznanego ze względu na wiek, wypłaca się jedno świadczenie - wyższe lub przez nią wybrane.

Z kolei z przepisu art. 26. wynika, iż:

ust. 1. Osobie uprawnionej do renty z tytułu niezdolności do pracy z ubezpieczenia wypadkowego oraz do emerytury na podstawie odrębnych przepisów wypłaca się, zależnie od jej wyboru:

1. przysługującą rentę powiększoną o połowę emerytury albo,
2. emeryturę powiększoną o połowę renty.

ust. 1a. Kwota połowy emerytury, o której mowa w ust. 1 pkt 1, obejmuje połowę łącznej kwoty emerytury z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych i emerytury kapitałowej wypłacanej na podstawie odrębnych przepisów oraz nie może być niższa niż kwota należnej emerytury kapitałowej, przy czym emerytura kapitałowa wypłacana jest w pełnej wysokości.

ust. 2. Przepis ust. 1 stosuje się odpowiednio do osoby, która nabyła prawo do renty w zamian za gospodarstwo rolne przekazane na własność Państwa, oraz do osoby pobierającej uposażenie w stanie spoczynku przyznane ze względu na wiek.

ust. 3. Przepisu ust. 1 nie stosuje się, jeżeli osoba uprawniona osiąga przychód powodujący zawieszenie prawa do świadczeń lub zmniejszenie ich wysokości określony w ustawie o emeryturach i rentach z FUS, niezależnie od wysokości tego przychodu.

ust. 4. Osobie, o której mowa w ust. 1 lub 2, przysługuje jeden dodatek pielęgnacyjny - z ubezpieczenia wypadkowego.

Sąd Okręgowy zważył, iż z przytoczonych wyżej przepisów wynika, że nie regulują one sytuacji zbiegu prawa do emerytury oraz renty rodzinnej z tytułu wypadku przy pracy.

Należy jednak pamiętać, że zgodnie z art. 58 ustawy o ubezpieczeniu społecznym z tytułu wypadków przy pracy i chorób zawodowych w zakresie nieuregulowanym w/w ustawą stosuje się odpowiednio przepisy ustawy o świadczeniach pieniężnych w razie choroby i macierzyństwa oraz ustawy o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych.

W myśl zaś art. 95 ust. 1 ustawy o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych, w razie zbiegu u jednej osoby prawa do kilku świadczeń przewidzianych w ustawie wypłaca się jedno z tych świadczeń - wyższe lub wybrane przez zainteresowanego.

Wskazany przepis zawiera ogólną zasadę, zgodnie z którą zbieg prawa do kilku świadczeń określonych w ustawie rodzi dla organu rentowego obowiązek wypłaty tylko jednego - wyższego - świadczenia. Zainteresowanemu przysługuje jednak wybór: jeżeli zażąda wypłaty niższego świadczenia, żądanie będzie musiało zostać uwzględnione. Jeśli zainteresowany nie złoży żadnego oświadczenia w tej kwestii, organ rentowy kontynuuje wypłatę świadczenia wyższego.

Nie występuje taka sytuacja, w której renta rodzinna jest przeliczana na emeryturę. Renta rodzinna jest świadczeniem pochodnym i przysługuje uprawnionym członkom rodziny po osobie, która w chwili śmierci miała ustalone prawo do emerytury lub renty z tytułu niezdolności do pracy lub spełniała warunki wymagane do uzyskania jednego z tych świadczeń.

Renta rodzinna dla jednej osoby uprawnionej jest wypłacana w wysokości stanowiącej 85 % świadczenia (emerytury lub renty), które przysługiwałoby zmarłemu.

Renta rodzinna jest świadczeniem przewidzianym na wypadek ryzyka losowego, jakim jest utrata żywiciela rodziny. Jednak osoba, która jest uprawniona do świadczeń z tytułu własnej pracy, tj. do emerytury lub renty z tytułu niezdolności do pracy, albo spełnia lub spełni warunki wymagane do uzyskania świadczeń, może uzyskać również prawo do renty rodzinnej, o ile spełni wymagane warunki. W przypadku wydania decyzji przyznającej emeryturę lub rentę z tytułu własnej pracy oraz przyznającej rentę rodzinną po członku rodziny, organ rentowy z urzędu podejmuje wypłatę tylko jednego świadczenia, korzystniejszego, albo – na wniosek osoby uprawnionej do tych świadczeń – wypłaca świadczenie wybrane przez osobę zainteresowaną.

Sąd Okręgowy ustalił, iż w niniejszej sprawie odwołująca może pobierać tylko jedno świadczenie. Tylko w przypadku osoby uprawnionej do renty z tytułu niezdolności do pracy spowodowanej wypadkiem przy pracy lub choroby zawodowej oraz uprawnionej do własnej emerytury istnieje możliwość wypłacania świadczeń w zbiegu tj. emerytury powiększonej o połowę renty lub odwrotnie renty powiększonej o połowę emerytury.

Zgodnie z wyrokiem Sądu Najwyższego z dnia 4 kwietnia 2012r. (I UK 390/11), zasada wypłacania tylko jednego świadczenia z ubezpieczenia społecznego (art. 95 ust. 1 ustawy z dnia 17 grudnia 1998r. o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych, jednolity tekst: Dz. U. z 2009r. Nr 153, poz. 1227 ze zm.) stanowi wyraz obowiązującej w prawie ubezpieczeń społecznych zasady solidarności ryzyka i nie jest sprzeczna z konstytucyjną zasadą równości (art. 32 Konstytucji RP).

W ocenie Sądu Okręgowego, już z literalnego brzmienia cytowanego przepisu wynika, iż żądanie wnioskodawczyni nie może zostać uwzględnione. Brak jest bowiem podstawy prawnej wysuwanych przez wnioskodawczynię żądań. Jedyne więc zmiana przepisu pozwoliłaby na uwzględnienie odwołania wnioskodawczyni. Skoro zaś on obowiązuje a organy państwa, w tym ZUS i sąd są zobowiązane go stosować, zgodnie z zasadą praworządności wyrażoną w art. 7 Konstytucji - organy władzy publicznej działają na podstawie i w granicach prawa - to brak jest podstaw do orzeczenia zgodnie z wysuniętym przez wnioskodawczynię żądaniem. Przepis ten bowiem dotyczy wszystkich obywateli - nie różnicując ich w żaden sposób - znajdujących się w tożsamej sytuacji prawnej, tj. mających prawo do dwóch świadczeń w zbiegu, z których mogą wybrać tylko jedno.

Dlatego też Sąd uznał, iż organ rentowy działając w granicach obowiązujących przepisów zasadnie zawiesił wypłatę świadczenia odwołującej z powodu zbiegu praw do świadczeń.

W związku z powyższym Sąd Okręgowy, na podstawie art. 477¹⁴ § 1 k.p.c. orzekł jak sentencji wyroku.